

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27

28.12.2015 № 1392/1/14.2/61-15
на № _____

**Любешівська районна рада
Волинської області**

вул. Незалежності, 53, смт. Любешів,
Волинська область, 44200

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 22.12.2015 № 48279/3/1-15, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), розглянула лист Адміністрації Президента України від 17.12.2015 № 43-01/1490 щодо звернення Любешівської районної ради Волинської області від 25.11.2015 № 563/05/2-15 стосовно рішень Любешівської районної ради Волинської області № 38/8 та № 38/9, прийнятих на позачерговій тридцять восьмій сесії районної ради шостого скликання, яка відбулась 22 жовтня 2015 року, і у межах своєї компетенції повідомляє.

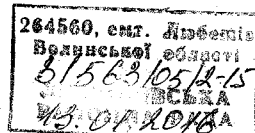
Щодо тарифів на електричну енергію

НКРЕКП здійснює регулювання цін (тарифів) на товари (послуги) суб'єктів природних монополій в паливно-енергетичному комплексі України, керуючись принципами, визначеними чинним законодавством, головним з яких є принцип балансу економічних інтересів споживачів та виробників, їх товарів і послуг, та забезпечення повного відшкодування споживачем економічно обґрунтованих витрат на виробництво, передачу та постачання електричної енергії.

Тарифи на електричну енергію для побутових споживачів (населення) фіксовані та однакові на всій території України. Враховуючи соціальний фактор, перегляд рівнів тарифів на електроенергію для населення відбувається без урахування всіх чинників, що мають визначати їх рівні.

Відповідно до Порядку розрахунку роздрібного тарифу на електричну енергію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 та пункту 3.7.4 Умов та Правил здійснення підприємницької діяльності з постачання електроенергії за регульованим тарифом, затверджених постановою НКРЕ від 13.06.1996 №15/1 (із змінами та доповненнями), тарифи на електричну енергію для населення, формуються за ринковою формулою, яка складається з оптової ринкової ціни (ОРЦ) на електроенергію, тарифів на передачу, постачання електроенергії та технологічних витрат електричної енергії в мережі.

На сьогодні в енергетиці склалася складна економічна ситуація: виник дефіцит вугілля та природного газу, та при цьому підвищується ціна на вугілля внаслідок його імпортування з інших держав.

Через вплив цих факторів, а також внаслідок зростання інфляції та суттєвої девальвації гривні відбувався об'єктивний процес зміни рівня ОРЦ та витрат на її передачу і постачання в сторону збільшення. Внаслідок цього, на сьогодні тарифи на електроенергію для населення (після підвищення з 01.09.2015 року) відшкодовують лише 31 % ринкового рівня тарифу. Тобто населення фактично сплачує в середньому $\frac{1}{3}$ реальної вартості електричної енергії.

З метою компенсації втрат енергопостачальних компаній різниця в тарифах для населення між фіксованими та ринковими рівнями включається до складу оптової ринкової ціни на електроенергію у вигляді дотаційних сертифікатів, що в свою чергу збільшує тарифи для промисловості, залізничного транспорту, бюджетних організацій та інших споживачів, які через це сплачують за електричну енергію більше. Тобто відбувається перехресне субсидіювання населення за рахунок інших споживачів.

При цьому повідомляємо, що пунктом 2 розділу XII Коаліційної угоди, укладеної учасниками коаліції депутатських фракцій Верховної Ради України VIII скликання та підписаної Політичною партією «Народний фронт», Партією «Блок Петра Порошенка», Політичною партією «Об'єднання «Самопоміч», Радикальною партією Олега Ляшка, Політичною партією Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», передбачено поетапну ліквідацію перехресного субсидіювання та вирівнювання цін на природний газ та електричну енергію, а також поступову ліквідацію перехресного субсидіювання (багаторівневої тарифної системи) шляхом встановлення цін та тарифів для всіх споживачів, включаючи населення, на економічно обґрунтованому рівні та одночасне здійснення переходу до адресних дотацій соціально вразливим верствам населення (протягом 2015–2017 років). Введення мораторію на надання нових пільгових цін та тарифів для окремих галузей промисловості та споживачів електричної енергії та газу можливе на рівні закону.

Крім того, Планом заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» у 2015 році, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 213-р, передбачена необхідність поступової ліквідації перехресного субсидіювання (багаторівневої тарифної системи) шляхом встановлення цін та тарифів для всіх споживачів, включаючи населення, на економічно обґрунтованому рівні.

Зважаючи на вищенаведене, НКРЕКП прийняла постанову від 26.02.2015 № 220 «Про встановлення тарифів на електроенергію, що відпускається населенню», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 02 березня 2015 року за № 231/26676. В той же час, усвідомлюючи те, що на сьогоднішній день велика кількість населення фінансово не в змозі оплачувати спожиту електричну енергію за економічно обґрунтованими тарифами, підвищення тарифів відбувається поетапно, протягом трьох років.

Щодо цін на природний газ

1 жовтня 2015 року був введений в дію Закон України «Про ринок природного газу», відповідно до статті 11 якого єдиним можливим шляхом встановлення роздрібних цін на природний газ для забезпечення потреб населення є механізм покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу, згідно з відповідним рішенням Кабінету Міністрів України. У зв'язку з цим НКРЕКП з

1 жовтня 2015 року не має повноважень щодо встановлення роздрібних цін на природний газ для забезпечення потреб населення.

Також слід зазначити, що 1 жовтня 2015 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 758 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у перехідний період)» (далі – Положення).

Пунктом 13 цього Положення визначено, що на період з 1 жовтня 2015 р. по 31 березня 2016 р. (включно) діють граничні роздрібні ціни на природний газ для побутових споживачів, диференційовані залежно від виду та обсягів використання природного газу, в розмірі, визначеному постановою НКРЕКП від 3 березня 2015 р. № 583, а саме:

- 1) для приготування їжі та/або підігріву води - 7,188 гривні за 1 куб. метр;
- 2) для індивідуального опалення або комплексно (індивідуальне опалення, приготування їжі та/або підігрів води):

за обсяг, використаний до 1200 куб. метрів природного газу (включно) за період з 1 жовтня 2015 р. по 31 березня 2016 р. (включно), - 3,6 гривні за 1 куб. метр;

за обсяг, використаний понад 1200 куб. метрів природного газу за період з 1 жовтня 2015 р. по 31 березня 2016 р. (включно), - 7,188 гривні за 1 куб. метр.

Таким чином, питання перегляду роздрібних цін на природний газ для побутових споживачів відноситься до компетенції Кабінету Міністрів України.

Разом з тим, відповідно до пункту 18 Положення Міненергівугілля оприлюднює всю інформацію щодо розрахунку визначених цим Положенням цін, а також іншу інформацію стосовно поступового приведення цін на природний газ, зокрема, для побутових споживачів до ринкового рівня на власному офіційному веб-сайті.

Щодо тарифів у сфері теплопостачання

Механізм формування тарифів на виробництво, транспортування, постачання теплової енергії, послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води, централізоване водопостачання та водовідведення встановлений Порядком формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води (далі – Порядок), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869.

Згідно з положеннями Порядку до складу планованої виробничої собівартості включаються прямі матеріальні витрати, зокрема, витрати на придбання палива (газу, мазуту, вугілля, торфу, інших видів технологічного палива) та електричної енергії для технологічних потреб, що визначаються виходячи з планованого обсягу виробництва теплової енергії, норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів, установлених відповідно до міжгалузевих, галузевих та регіональних методик, інших нормативних документів з нормування витрат та втрат ресурсів, що разом з врахуванням технологічних особливостей виробничого процесу кожного окремого ліцензіата (штатної чисельності працівників, вартості основних засобів, їх зносу, вартості активів тощо), різновиду паливно-енергетичних ресурсів, які використовуються при виробництві теплової енергії, та цін на них, обумовлює різну економічно обґрунтовану собівартість теплової енергії для кожного окремого суб'єкта господарювання.

Встановлення економічно обґрунтованих тарифів на комунальні послуги на рівні, що покриває економічно обґрунтовані витрати в собівартості цих тарифів та інвестиційну складову передбачено законами України «Про житлово-комунальні послуги», «Про ціни та ціноутворення», «Про теплопостачання», «Про питну воду та питне водопостачання», «Про державне регулювання в сфері комунальних послуг».

Статтею 10 Закону України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» передбачено, що тарифи на комунальні послуги суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках повинні забезпечувати відшкодування всіх економічно обґрунтованих планованих витрат на їх виробництво з урахуванням планованого прибутку. Водночас відповідно до вимог статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги нижчими від розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво без відповідного відшкодування не допускається і може бути оскаржено в суді.

Відносини, пов'язані з виробництвом, транспортуванням, постачанням та використанням теплової енергії визначаються та регулюються Законом України «Про теплопостачання», яким визначено, що тепла енергія – товарна продукція, яка виробляється на об'єктах сфери теплопостачання для опалення, підігріву питної води, інших господарських і технологічних потреб споживачів, призначена для купівлі-продажу. Централізоване опалення та централізоване постачання гарячої води відповідно Закон України «Про житлово-комунальні послуги» віднесено до комунальних послуг. Тобто тепла енергія використовується для створення зазначених комунальних послуг, які надаються безпосередньо кінцевому споживачу (населенню).

На розмір тарифу на теплову енергію безпосередньо впливає вартість енергоносіїв. Так, питома вага ціни природного газу у собівартості теплової енергії для потреб населення складає близько 76 %, витрат на оплату праці з нарахуваннями – 12 %, витрат на електроенергію – 7 %, решти витрат собівартості – 5 %.

В структуру тарифів на послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, що встановлюються постановами НКРЕКП й застосовуються до кінцевого споживача, включаються витрати на теплову енергію для потреб населення, і таким чином розмір тарифу на теплову енергію впливає відповідно на розмір тарифів на вказані послуги. При цьому близько 95 % витрат в тарифах на послуги з централізованого опалення та з централізованого постачання гарячої води (без податку на додану вартість) становлять витрати на теплову енергію, решта – витрати на утримання абонентської служби, вартість холодної води (складова послуги з централізованого постачання гарячої води), послуги банків по збору платежів від споживачів тощо.

В умовах постійного зростання складових тарифів, зокрема вартості електричної енергії, паливно-енергетичних та інших матеріальних ресурсів, податків, мінімальної заробітної плати, упродовж останніх років виникла невідповідність діючих тарифів фактичним витратам з виробництва та надання послуг, що, в свою чергу, негативно відобразилося на діяльності суб'єктів господарювання, стані систем централізованого опалення, гарячого водопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення, якості надання послуг споживачам, функціонуванні галузі в цілому.

Разом з тим, відповідно до вимог статті 28 Закону України «Про органи місцевого самоврядування» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать, зокрема, власні (самоврядні) повноваження встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів, послуги з централізованого опалення, послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), які встановлюються НКРЕКП), транспортні та інші послуги.

Щодо тарифів у сфері централізованого водопостачання та водовідведення

Підвищення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення пов'язано з постійним зростанням вартості складових (витрат) економічно обґрунтованої собівартості даних послуг, передбачених Порядком формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869, які і формують структуру даних тарифів. В умовах постійного зростання складових тарифів, зокрема вартості електричної енергії, паливно-енергетичних та інших матеріальних ресурсів, податків, мінімальної заробітної плати, упродовж останніх років виникла невідповідність діючих тарифів фактичним витратам з виробництва та надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення. Це, в свою чергу, негативно відобразилося на діяльності суб'єктів господарювання, стані систем централізованого водопостачання та водовідведення, якості надання послуг споживачам, функціонуванні галузі в цілому.

Крім того, на сьогоднішній день підприємства галузі мають забезпечувати повернення кредитних коштів, отриманих від міжнародних фінансових організацій з метою модернізації та вдосконалення виробництва та надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення. При цьому фінансові витрати на сплату відсотків за користування отриманими кредитами включаються до собівартості послуг з централізованого водопостачання та водовідведення. В свою чергу, до тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення включається плановий прибуток, як сума коштів, що перевищує суму повної собівартості і спрямовується на погашення основної суми запозичень по кредитним договорам.

Таким чином приведення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення до економічно обґрунтованого рівня є необхідним заходом для належного функціонування підприємств водопостачання та водовідведення, які забезпечують споживачів питною водою.

При цьому, встановлення економічно обґрунтованих тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення на рівні, який покриває всі витрати в собівартості цих послуг, є вимогою чинного законодавства України (Законів України «Про ціни та ціноутворення», «Про питну воду та питне водопостачання», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг»). Зокрема, відповідно до статті 10 Закону України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» тарифи на комунальні послуги суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках повинні забезпечувати відшкодування всіх економічно обґрунтованих планових витрат на їх виробництво з урахуванням планового прибутку.

Встановлення тарифів на послуги у розмірі, нижчому за розмір економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво, без визначення джерел для відшкодування відповідної різниці, у тому числі за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, не допускається.

НКРЕКП поділяє стурбованість щодо додаткового фінансового навантаження на населення, пов'язаного з оплатою комунальних послуг за економічно обґрунтованими тарифами, та повідомляє про наявність соціально-економічних механізмів допомоги населенню при оплаті даних послуг, передбачених, зокрема, постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 83 «Про посилення соціального захисту населення в умовах підвищення цін і тарифів на комунальні послуги».

Член Комісії

Б. Циганенко